

Vít Erban
Ve skvrnách světla
Stará škola
2023

Vít Vít Erban novou sbírkou zřejmě ukončil svoji pouť s japonským haiku. V pravidelném rytmu slabik ve třech verších 5-7-5 doputoval od Hory a obzoru (2009) až k letošnímu souboru *Ve skvrnách světla*. V závěrečné esejí, kterým dává nahlédnout do své tvůrčí dílny a do základů haikologie, totiž tvrdí, že již nemá potřebu tuto formu dále naplňovat. Tato jeho cesta končí, úkol přesadit haiku do jihočeského prostředí podle svého předsevzetí splnil, o čemž svědčí například českobudějovická podoba tradičního žánru: „křídly holubů/ město k místu přibité/ balvanem bludným.“ Podle návodu jednoho z haiku-mistrů Ivana Wernische se Erban drží pointovaného paradoxu, tedy tradičního zenového umění kóanu. Ve formálně sevřeném tvaru jsme svědky intimního pozorování sebe samého, lidí kolem, často také ptáků, počasí a plynutí času: „pěkně otřepej/ jako bych slyšel tátu/ říkám synovi.“ Autor nenabízí radu do života, jen suše na malém prostoru konstatuje překvapující stav běžného světa kolem nás. Často je tématem přesah nás samých, který Erban prozkoumává naostřenými smysly: zrakem, sluchem i čichem. Přesazení haiku je čistě tematické, forma je pevná, tradiční: 5-7-5. Vítězství se dostaví, když haiku přemůže autora a ten jen zenově zírá, že něco je.

Štěpán Balík

PJ Harvey
I Inside the Old Year
Dying
Partisan Records
2023

Po Po dvojici na sebe v jistém smyslu navazujících desek *Let England Shake* a *The Hope Six Demolition Project* přichází PJ Harvey s mnohem subtilnější a intimnější polohou jak vlastního projevu, tak celkové kompozice desky. Po letech u labelu Island překvapila už jen přechodem k progresivním Partisan Records. Ti mají na kontě četné zářezy hlavně v rámci současné vlny postpunku včetně třeba Fontaines DC, Idles nebo Cigarettes After Sex. Oproti nim se ale Harvey na novince vrací k tradičnější lyrice nebo britskému a irskému folklóru. Zároveň se vymezuje vůči vlastnímu dosavadnímu uchopení lidových tradic, které využívá už s evidentní postmoderní nadsázkou. Přechází k minimalistickým strukturám a k romantizujícímu jazyku plnému intertextuálních odkazů. Výrazné je například neustále se opakující „Love me tender“, které nejprve zní jako náhodná shoda částí textů, postupně se ale vyjevuje jako vědomá citace Elvisovy slavné písně. Podobně zábavné jsou pak vnitřní odkazy pracující s různými interpretacemi stejného tématu napříč celou deskou. Jde o nejpropracovanější a interpretačně nejotevřenější autorčino LP, ale je otázka, jestli to vlastně není kontraproduktivní a celá deska se netříští v široké paletě náznaků, z nichž je stoprocentně zapamatovatelný a odlišitelný od zbytku jen dvouminutový titulní track.

Adam Tomáš

Lauren Schmidt
Zaklínač [třetí řada]
Netflix
2023

Aktuálně Aktuálně skončená stávka hollywoodských scenáristů oficiálně začala zkraje května letošního roku. Za její neoficiální počátek ovšem můžeme označit buď roky 2020, anebo 2022, kdy se „pracovalo“ na posledních dvou řadách aktuálního seriálového fantasy „hítu“ *Zaklínač*, založeného na slavných povídkách a románech polského spisovatele Andrzeje Sapkowského. Scenáristi netflixovského „spektáku“ totiž absolutně rezignovali na jakákoliv pravidla vedoucí aspoň k obstojné adaptaci dříve stvořené a promyšlené látky. Představte si remake *Titanicu*, v němž motiv potápějící se lodi hraje třetířadou roli, dialogy většinou pocházejí z facebookové skupiny „Odposlechnuto z MHD“ a motivace jednotlivých postav jsou odvozeny z vašich nejasných vzpomínek na víkend na vodě započnutý po pátečním dopoledni věnovaném sběru hub partou barvoslepých přátel. A pořád by to byla lepší podívaná než *Zaklínač*.

Martin Dvořák

